

Prof. Janka Hečková, CSc., Nitra

Oponentský posudok

na vedeckú tvorbu a pedagogickú činnosť doc. Michala Habaja, PhD., v súvislosti s jeho žiadosťou o vymenovanie za profesora

Ako posudzovateľka diela Michala Habaja nevystupujem prvýkrát, pred časom, v roku 2017, som bola oponentkou jeho habilitačnej práce *Kambýses II. Od tradície k histórii, Krakov 2016*. Už vtedy som konštatovala, že autor v nej prejavil také schopnosti (napr. kriticky sumarizovať poznatky k danej téme vrátane prameňov, zvoliť štýl, ktorý je vedecký, ale zároveň prístupný aj laikovi túžiacemu po poučení), ktoré sú v zhode s obrazom ideálneho akademického bádateľa a vysokoškolského pedagóga. Tento môj názor potvrdzuje aj prehľad aktivít doc. Habaja zhrnutý v jeho inauguračnom spise.

Na začiatok pripomínam, že doc. Habaj splnil a v niektorých položkách aj vysoko prekročil kritériá pre inauguračné konanie na FF UKF v Nitre, schválené vedeckými radami fakulty a univerzity v roku 2022. Požadované kladné hodnotenie k jeho žiadosti vyjadrili aj renomovaní zahraniční odborníci John O. Hyland, profesor histórie z Christopher Newport University, András Patay-Horváth, vedúci katedry Starovekej histórie z Eötvös Loránd Tudományegyetem a Mgr. Pavel Nývlt Ph.D. z Kabinetu pro klasická studia Filosofického ústavu AV ČR. Podporné stanovisko poslala tiež dekanka FF UCM v Trnave doc. Mariana Sirotová, PhD.

Vedeckovýskumná a publikačná činnosť

Bádanie o staroveku nepatrí a ani v minulosti nepatrilo k vychyteným témam v slovenskej historickej spisbe. Dôvodov, i tých pochopiteľných, je veľa. Územie Slovenska nepatrilo k tým, kde vznikli a rozvíjali sa staroveké civilizácie, len okrajovo sme sa ich dotkli v období existencie Rímskej ríše, chýba nám, na rozdiel napr. aj od Česka, tradícia v profesionálnom záujme o toto obdobie a hoci v súčasnosti máme možnosť dostať sa k prameňom i k svetovej odbornej literatúre, širší záujem o angažovanie sa vo výskume dejín staroveku je systematicky potláčaný oficiálnym uprednostňovaním smerovania záujmu od školských čias na moderné dejiny. Za takejto situácie je cieľavedomé úsilie inauguranta možno vnímať, nadnesene povedané, ako hrdinský čin.

Vedeckovýskumná činnosť je v našich odboroch skôr intímna aktivita, deje sa v knižniciach a archívoch a jej úroveň je hodnotená až na základe výstupov, t. j. v publikačných jednotkách. Nejaké indície nám však poskytuje zoznam zahraničných študijných pobytov inauguranta (4). Špecifickým zrkadlom vedeckovýskumnej činnosti sú vedecké projekty, inaugurant sa podieľal na riešení 2 medzinárodných (+ jeden riešený) a 4 domácich, z ktorých 2 viedol. Zúčastňoval sa priebežne aj na vedeckých konferenciách v zahraničí i na domácich pracoviskách (prehľad je súčasťou inauguračného spisu). Predstavu o akceptácii doc. Habaja vedeckou komunitou dávajú aj žiadosti o expertízy a posudky projektov a odborných a vedeckých prác (pozri inauguračný spis).

Ako vidno z prehľadu publikačnej činnosti (v inauguračnom spise je uvedených 162 vedeckých a odborných publikácií v rôznych kategóriách), doc. Habaj zabrdol do viacerých oblastí dejín staroveku. Predný východ je dlhodobo priestorom jeho záujmu, ale z viacerých zorných uhlov sa venoval aj antike. Takýto široký záber predpokladá predovšetkým dôvernú znalosť prameňov a odbornej a vedeckej literatúry k zvoleným témam. Zároveň si vyžaduje kritický prístup k obom menovaným zdrojom. Mám za to, že inaugurant napĺňa nielen tieto predpoklady, ale má aj schopnosť nájsť biele miesta vo výskume, témy, ktoré unikali pozornosti. Aj vďaka tomu, ako vyplýva i z hodnotenia prof. Pavla Tišliara, PhD., niektoré výsledky výskumu doc. Habaja získali pozornosť širšej vedeckej obce zo zahraničia, čo je vzhľadom na obrovské bádateľské zázemie k dejinám staroveku vo svete naozaj úspech.

Prienik na takpovediac zahraničnú bádateľskú scénu je nepochybne úctyhodný počin, za minimálne rovnako hodnotnú aktivitu považujem diela určené najmä slovenskému čitateľovi. Tým, ktorí majú záujem o starovek, iste knižky Michala Habaja v ich knižniciach nechýbajú. Tak, ako inaugurant výberom menej frekventovaných tém zaujal akademickú obec v zahraničí, poskytol domácim nadšencom možnosť zoznámiť sa s dejinami menej známych starovekých civilizácií.

Meradlom úspešnosti publikácií sú citácie, ich počet i zoznam najvýznamnejších sú súčasťou inauguračného spisu.

Pedagogická činnosť

Pedagogické pôsobenie doc. Habaja čo do obsahu a rozsahu, vrátane jeho hodnotenia kompetentnými posudzovateľmi, mapuje inauguračný spis. Mňa v tejto súvislosti zaujali tri aspekty:

- Angažmány inauguranta na viacerých pracoviskách, vrátane zahraničia sú pre mňa dokladom jeho renomé ako výborného prednášateľa. Priamo v akcii ako učiteľa som Michala Habaja zažila počas jeho pôsobenia na Katedre histórie FF UKF v Nitre na poste člena štátnicovej komisie, a bol mi sympatický jeho ústretový a empatický prístup voči študentom.
- Povinnosťou univerzitného pedagóga by malo byť, že svoje prednášky a semináre stavia aj na výsledkoch vlastnej vedeckej aktivity. Túto zásadu napĺňa inaugurant v plnom rozsahu. Dáva tak študentstvu k základnej informačnej zložke aj možnosť nahliadnuť do kuchyne vedeckého výskumu. Upozorňujem v tejto súvislosti na jeho školiteľskú prácu s doktorandmi.
- To, čo ale rozhodne svedčí o jeho pedagogickej kompetentnosti a v konečnom dôsledku aj o vzťahu k mladým adeptom je fakt, že k všetkým predmetom, ktoré učil, pripravil študijné materiály v podobe skript, učebníc a vysokoškolských textov. Len ten, kto sám tvoril podklady pre výučbu, môže doceniť význam takéhoto počínu.

Organizácia akademického života

Do tejto kategórie radím členstvo inauguranta vo vedeckých radách odborných časopisov, v štátnicových komisiách, organizáciu vedeckých konferencií a seminárov a pod. Nazdávam sa, že aj tieto položky definujú doc. Habaja ako platného a akceptovaného člena vedeckej komunity.

Záver

Sumarizujúc vyššie napísané navrhujem, aby bol doc. Michalovi Habajovi, PhD. udelený titul profesor v odbore história.

Nitra, 18. 1. 2024

prof. Janka Hečková, CSc., v.r.